

«Часам быць дрэннай дзяўчынкай нашмат цікавей, чым ідэальнай»

Валерыя АРЛАНОВА:

— Вы вярнуліся з Масквы, дзе прадстаўлялі спектакль «Пігмаліён»...

— Так, ігралі яго ў Культурным цэнтры пасольства Беларусі, нас цёпла прымалі. Як падмеціў рэжысёр-дакументаліст Сяргей Кацёр, «Пігмаліён» для тэатра-студыі кінаакцёра ў нейкай ступені візітоўка, як «Паўлінка» для купалаўцаў. Насамрэч мы не збалаваныя гастролёрамі, я, дарэчы, упершыню выступала ў Маскве. У «Пігмаліёне» іграю амаль 17 гадоў. І, вядома, псіхалагічна складана выходзіць на сцэну з пачуццём навізны, калі спектакль ідзе некалькі разоў у месяц на працягу амаль двух дзесяцігоддзяў.

— З вашых роляў у тэатры якая вам бліжэй?

— Усе свае ролі я не проста так іграю. І кожнай магу ганарыцца, бо ў іх укладзена па-максімуме: прыдуманая мной ці ўзята з жыцця, падгледжана, падслухана. Яны жывыя, складаюцца з многіх рэчаў, каштоўныя для мяне. Напрыклад, у спектаклі «Вельмі простая гісторыя» я іграю Свінню, але гэта ж не значыць, што ў жыцці я свіння. Я ж іграю не знешнюю абалонку, а ўнутраную сутнасць. І я лічу, што маёй існасці блізкая гэта роля.

— Ёсць ролі, дзеля якіх прыходзілася пераадольваць, ламаць сябе?

— У кіно такое бывае. Гэта не я, а мяне бяруць на ролю, і прыходзіцца іграць. Я стараюся неяк выйсці са становішча, прыдумаць нешта цікавае, каб гэта стала маім. Сутнасць акцёрскай прафесіі — прысвоіць, зрабіць сваім. Тая ж Эліза ў «Пігмаліёне» — мая Эліза. Іншая актрыса сыграе — гэта будзе яе Эліза. З гадамі я па-іншаму працаваць стала. Ёсць такі выраз: «Чым далей ад мастака, тым вышэй твор мастацтва». Не абавязкова сябе эксплуатаваць увесь час. У нашых акцёраў часам роля — гэта вынік няўдалага асабістага жыцця. У Галівудзе найчасцей проста ствараюць вобраз, іграючы характар. Гэта ж таксама вялікае майстэрства.

— Што па-вашаму самае складанае ў акцёрскай прафесіі?

— У тэатры, як я ўжо казала, мне няпроста захоўваць пачуццё

Валерыя — адна з самых запатрабаваных беларускіх актрыс. Прадстаўніцу тэатра-студыі кінаакцёра ў свае карціны запрашаюць не толькі беларускія рэжысёры. Актыўна яна здымаецца і ў расійскіх фільмах і серыялах. Аб тонкасцях акцёрскага майстэрства, узаемадзеянні з рэжысёрамі, сярод якіх і знакаміты Аляксандр Яфрэмаў, які дарэчы, з'яўляецца мужам актрысы, аб прафесійным поспеху і простым шчасці мы пагутарылі з Валерыяй.

навізны, іграючы спектаклі гадамі. І яшчэ ёсць невялікая складанасць, дакладней, асаблінасць нашай прафесіі — намацаць характар, адчуць, хто гэты персанаж. Бывае, рэпэціруеш-рэпэціруеш, а ён не нараджаецца і ўсё. Вось зараз мы здалі прэм'ерны спектакль «Ваўкі і авечкі», я вельмі люблю сваю ролю — Глафіры. Але літаральна на апошнім спектаклі зразу мела, што нарэшце з'яўляецца яна, мая

Глафіра. Да гэтага я іграла нешта з убачанага, падслуханага, прыдумананага, зробленага з рэжысёрам. А тут раптам адчуваю, што яна пачынае мной кіраваць. І гэта ўжо яна, Глафіра, пачынае хадзіць па сцэне.

«Напэўна, адчуванне таго, што я магу жыць і без дасягненняў, і ёсць маё самае вялікае дасягненне на сёння».

У кіно асабіста для мяне самая вялікая складанасць — гэта ранні пад'ём і напружаны графік работы. Прачнуцца а чацвёртай раніцы, у шэсць быць на пляцоўцы свежанькай, і да ночы працаваць — з дзесяціці зменаў касцюма, грыва, прычоскі, на холадзе, без выгод. Доўгі час «захоўваць стан» — плакаць ці смяяцца, і чакаць, пакуль паклічуць у кадр. Літаральна на днях дазнялі фільм «Фламінга». Роля камедыйная, нават трагікамедыйная, мне падабаецца, нарадзілася для мяне лёгка. Я іграю дырэктарку клуба, жанчыну, пакінутую чарговым кавалерам. Калі мне зрабілі прычоску, макіяж, я зразумела, што чымсьці падобная да Маргарэт Тэтчэр. Нават папрасіла мастака карціны зрабіць мне яе партрэт і паставіць у кабінет. Некаторыя, праўда, думалі, што гэта партрэт маёй мамы... На здымках было фізічна няпроста: здымалі на холадзе. Уявіце, як выглядае актрыса, апранутая ў некалькі слаёў адзення ды яшчэ абвешаная гукавым абсталяваннем. Пры гэтым у кадры выглядаць трэба стройнай і вытанчанай.

— Вернемся да тэатра... Як настройваеце сябе перад спектаклем?

— Я вяду закрытае, ціхае жыццё. Не хаджу ў рэстараны, на тусовкі — нікуды. Усё маё жыццё — назапашванне энергіі і падрыхтоўка да таго, каб выйсці на сцэну. Спецыяльна не рыхтуюся, ніколі ў жыцці не паўтараю тэкст перад спектаклем, нават калі не іграла ў ім паўгода. Проста трэба крыху адзіноты, надзець касцюм, паглядзець на сябе...

— Пасля спектакля лёгка прыходзіце ў сябе?

— Так. Я адразу эмацыянальна выключаюся. Але фізічна на наступны дзень складана, раніцай устаць надзвычай цяжка... На сцэну акцёр выходзіць адкрыты, таму ў яго трапляе ўсё — і добрае, і дрэннае. Чужая энергетыка вымотвае. Людзі ж усе розныя.

— Настолькі адчувальная энергетыка залы?

— Канешне. Кожнага глядача! На цябе глядзяць тры гадзіны, цябе ацэньваюць, разам з табой перажываюць, думаюць. Мне здаецца, я нават ведаю, хто што думае. Вось сядзіць 250 глядачоў, і я адчуваю, што нехта адзін нядобра на мяне глядзіць. Першапачаткова чалавек настроены негатыўна, гатовы толькі крытыкаваць. Навошта тады прыйшоў у тэатр?

— Чытаеце водгукі на спектаклі, каментарыі?

— Раней чытала, расстройвалася, калі штосьці не так. Імкнулася ўцягнуць кожнага глядача ў залу. Цяпер больш так не раблю. Глядач сам уцягнецца, калі ён на гэта здольны. Выходзіш на сцэну і адразу адчуваеш: цяжкая зала ці лёгка. Бывае, што спачатку не твой глядач, а падчас спектакля так уцягваецца, што робіцца тваім. А ўвогуле ў нас людзі малайцы, хадзяць у тэатр.

— Якім павінен быць ідэальны рэжысёр?

— Я праціўнік усяго ідэальнага. Сама не імкнуся быць ідэальнай. І рэжысёр не павінен такім быць. Гэта ж заўсёды асоба, прычым з моцным характарам. Ён павінен за ўсё адказваць, усё чуць і бачыць, усім кіраваць і карэктаваць. З кожным чалавекам размаўляць на яго мове. Саша (знакаміты рэжысёр і муж актрысы Аляксандр Яфрэмаў. — Аўт.) блізка да ідэальнага, хоць мне не хочацца ўжываць гэта слова. Ён вялікі прафесіянал, валодае ўсімі тонкасцямі майстэрства, умее кантактаваць з акцёрамі.

— Вам лёгка працаваць з мужам на здымачнай пляцоўцы?

— Няпроста. Бо ў мяне таксама характар. Праўда, на апошній карціне ён сказаў, што са мной стала значна лягчэй. Так, я змянілася, але спрацаца не перастала. І Саша ча-

сам прызнае: ты мела рацыю. Цяпер часцей я ўсё ж стараюся выконваць задачы рэжысёра моўчкі. Раней была жорсткім перфекцыяністам, мяне немагчыма было спыніць у справе ўдасканалення, я бачыла, што можна зрабіць лепш, потым яшчэ лепш.... Зараз змагаюся з гэтым. Мне з Сашам цікава: я прыдумваю штосьці, ён ухваляе, падказвае, такая вось узаемная творчасць. Праўда, з іншымі рэжысёрамі прасцей: паканфлітуеш, потым прыйдзеш дадому, прыціснешся да пляча мужа, і ўсё добра. А калі падчас здымак з Сашам паканфлітуеш, гэта цягнецца і далей. На пляцоўцы за яго перажываю, бачу, як яму няпроста, тады і мне цяжка.

— Ці шмат залежыць ад партнёра ў фільме, на сцэне? Вы часта працуеце разам з акцёрам Паўлам Харланчуком...

— Так, я чалавек, залежны ад партнёра. Гэта, напэўна, не вельмі добра. Паша — адзін з маіх любімых партнёраў, мы добра спрацаваліся. Ён таксама кажа, што са мной лёгка. З ім не трэба дадаткова дамаўляцца, што мы будзем рабіць на сцэне. Нават імкнемся не размаўляць да спектакля, каб упершыню сустрацца там. І пачынаецца своеасаблівае ўзаемадзеянне: я штосьці мяняю ў сваёй ролі, і ён таксама. І ў гэтым няма напружання. Гэта шчасце мець такога партнёра. Іх шмат, тая ж Ларыса Маршалава ў ролі мадэмуазэль Куку ў «Безыменнай зорцы». Мне вельмі камфортна з ёй іграць. Калі глядзім адна адной у вочы, мы разумеем, пра што гаворым глядачу. Але для гэтага трэба штосьці, што вас аб'ядноўвае, нейкі агульны сакрэт, перажыванне. Ёсць акцёры, у якіх я вучуся чамусьці. Вось паглядзела фільм «Любіць — не любіць» з Святланай Ходчанкавай. Захапляюся вялікай ступенню яе ўнутранай свабоды. Мне гэтага часам не стае.

— У вашай фільмаграфіі каля сотні фільмаў, а таксама дзясяткі роляў у тэатры. Лічыце кар'еру ўдалай?

— Мне грэх скардзіцца. Я апошнім часам запатрабаваная актрыса. Мяне пазнаюць, часта падыходзяць на вуліцы, я чую ў свой адрас добрыя словы. Але, як кажуць, заспакоіць акцёра можа толькі абсалютны поспех. Канешне, яго ў мяне няма. Магчыма, трэба кудысьці паехаць,

мець удалую кар'еру там, — тады цябе прызнаюць дома. Але ў жыцці ж усё адносна: можна нічога не мець і быць цалкам шчаслівым. А можна мець шмат і быць незадаволеным. Я шчаслівая тым, што нарэшце знайшла той стан, калі можна проста жыць і адчуваць ад гэтага асалоду. Я не магла яго зразумець доўгія гады. Напэўна, адчуванне таго, што я магу жыць і без дасягненняў, і ёсць маё самае вялікае дасягненне на сёння.

«Ёсць невялікая складанасць, дакладней, асаблінасць нашай прафесіі — намацаць характар, адчуць, хто гэты персанаж. Бывае, рэпэціруеш-рэпэціруеш, а ён не нараджаецца і ўсё».

— Бачна, што вы шмат працуеце над сабой...

— Не без гэтага. Калісьці я імкнулася ўдасканаліваць сябе, дасягаць нейкіх ідэалаў, ламаць сябе. Зараз я знаёмлюся з сабой, мне вельмі падабаецца мой ценявы бок, падабаецца быць рознай, жывой. Не толькі добрай дзяўчынкай, а дзесьці і дрэннай. І, як ні дзіўна, калі я пазнаёмілася са сваім Ценем, мне сталі прапаноўваць ролі адмоўных персанажаў — шмат. І ў мяне пачало атрымлівацца іх ствараць. Гэта нашмат цікавей, чым быць ідэальнай.

— У кіно вы стварылі і няма-ла вобразаў жанчын з трагічным лёсам...

— Столькі, што цяпер арганізм проста адштурхоўвае гэта, не хочацца іх рабіць. Але рэжысёры бачаць, што ў мяне гэта ёсць — трагізм у вачах. І выкарыстоўваюць. Мне надакучыла плакаць. Зараз імкнуся да гумару, шукаю, як павярнуць па-іншаму, каб не плакаць. Вось «Фламінга», здавалася б, камедыя камедыяй, але ўсё роўна кажуць, што гераіню шкада. Цікава іграць такую сумесь.

— Нягледзячы на гэта, у нядаўняй карціне Вячаслава Нікіфарова «Тум-Пабі-Дум» вы зноў сыгралі жанчыну з драматычным лёсам, якая страціла дзіця...

— Калі пачытала сцэнарыі і зразумела, чаго ад мяне хоча рэжысёр, адчула, што прыйдзецца пакінуць сваю зону камфорту, забыць адчуванне шчасця, якога, між іншым, я дасягала вялікай працай. На пробах зразумела, што не хачу ўцягвацца, але адчула, што ўжо ўцягнулася. Было вельмі няпроста жыць некалькі месяцаў у гэтым стане, і ён не адпускаў мяне яшчэ працяглы час пасля здымак. Я нават на адпачынак з'ездзіла і там не змагла расслабіцца. Але не шкадую, што сыграла такую ролю. У нейкай ступені гэта мяне вярнула ў прафесію. Чым больш пачынаеш адчуваць шчасце, тым менш жадаеш займацца акцёрствам: не хочацца ўвасабляць чужыя няшчасці. Адчуваеш, што табе так добра, што хутка ты ўжо і не актрыса. А потым нешта здараецца — і ты зноў у прафесіі.

Алена КРАВЕЦ.

kravets@vziasda.by

У спектаклі «Ваўкі і авечкі».